

Årsrapport 2022

BYMUSEET.

FORORD	4
1 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN	5
1.1 ORGANISERING	5
2 HOVEDTALL	7
3 FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING	7
3.1 FINANSIERING.....	7
3.2 ØKONOMISK UTVIKLING	9
3.2.1 Egeninntekt.....	9
4 ÅRETS AKTIVITETER – MÅLOPPNÅELSE	12
4.1 FORMIDLING: FORMIDLING, MANGFOLD OG INKLUDERING	12
4.1.1 Utvikling I Totalt Besøkstall	12
4.1.2 Utvikling I Besøkstall Per Museum	13
4.1.3 Nye Publikumstilbud	14
4.1.4 Digital Formidling	18
4.1.5 Utviklingsprosjekter.....	19
4.1.6 Mangfold Og Inkludering.....	20
4.1.7 Pedagogiske Tilbud	21
4.1.8 Immatriell Kulturarv	22
4.1.9 Frivillighet	24
4.1.10 Markedskommunikasjon	24
4.2 FORNYING: INNOVASJON, BYGGUTVIKLING OG BÆREKRAFT	25
4.2.1 Byggutvikling.....	25
4.3 FORVALTNING: STYRKING AV FORVALTNING OG UTVIKLING AV SAMFUNNSROLLE ..	28
4.3.1 Samling.....	28
4.3.2 Bygningsvern	29
4.3.3 Hage- Og Parkforvaltning	30
4.4 FORSKNING: KUNNSKAPSPRODUKSJON OG SAMARBEID	31
4.5 VERDENSARV	31
4.6 NASJONAL VETERANSKIPSHAVN BERGEN	31
5 HANDLINGSROM, STRATEGIER OG LANGSIKTIGE PLANER	32
6 ÅRSREGNSKAP	33

Eivind H. Hermansen Styreleder
Marianne L. Nielsen Direktør
Styret i Bymuseet i Bergen pr. 2022

FORORD

2022 er det første ordinære driftsåret etter pandemien, og det var en stor lettelse å kunne gjennomføre et tilnærmet normalt museums-år og en sommersesong uten å tenke på avstandsregler og munnbind. Pandemien har vært krevende for alle, men har også medført betydelig læring for organisasjonen på mange plan. Vi har gjennom de siste to årene fått mulighet til å ta i bruk nye tekniske løsninger, arbeidsmetoder, samt å prøve ut nye måter å møte publikum på. Det har gitt gode resultater og skapt nye muligheter. Gjennom pandemien har publikum fått nye kulturbruksvaner, og konkurransen om publikums oppmerksomhet er hardere enn noen gang. Det er derfor gledelig å se at vi har hatt en svært god utvikling i besøkstallene og nærmer oss tidligere høyder.

Bymuseet har de to siste årene aktivt tatt i bruk by-rommet og i større grad enn tidligere flyttet museums-virksomheten ut blant folk. Det har vært en stor suksess. Våre teatervandring og byvandring med museets eksperter har truffet svært godt. Vi har også hatt særlig fokus på å være relevant for vårt lokale publikum gjennom utstillingsprosjekter som «Byen og laget» om utviklingen av Sportsklubben Brann og Bergen by. Vandringene og utstillingen har skapt en ny entusiasme og interesse for vår felles kulturhistorie hos et publikum som vanligvis ikke går så ofte på museum. Rosenkrantzårnet har vært dekket av stillaser og har gjennomgått omfattende restaurering de siste årene. Våren 2022 startet arbeidet med å avdekke årnet, og endelig var dette landemerket igjen synlig i bybildet. Takk til Statsbygg for arbeidet som er gjort.

Året som har gått har gitt nye utfordringer med særdeles høye strømkostnader. Bymuseet har ansvar for 120 bygg og store samlinger, og det var tidlig klart at vi lå an til et betydelig underskudd dersom vi ikke klarte å redusere forbruket og innhente ekstrabevilgninger. Vi er derfor svært takknemlig for at Bergen kommune allerede i juni bidro med en million i strømstøtte, samt at Vestland fylkeskommune på høsten fulgte opp med økning i driftstilskuddet. Mot slutten av året fikk vi også statlig strømstøtte, noe som bidro til at vi klarte oss gjennom året uten at det gikk ut over museums-virksomheten i for stor grad. Gjennom energisparingstiltak har vi redusert årsforbruket med 10%, men vi har også kartlagt store behov for å legge om til mer bærekraftige energiløsninger i årene som kommer.

Store prosjekter som realisering av nytt publikumsbygg i Gamle Bergen er krevende å finansiere, men vi kom et betydelig skritt videre med en bevilgning på 10 millioner fra Vestland fylkeskommune. Museet har gjennom mange år hatt en krevende økonomi og en utfordrende driftssituasjon. Til tross for dette stiller gullrekken av våre ansatte, tillitsvalgte og styremedlemmer opp og bidrar til kvalitet, engasjement og gode resultater igjen og igjen! Tusen takk til samtlige! Bymuseet har mange gode støttespillere. En særlig takk til Bergen kommune, Vestland fylkeskommune, våre frivillige og samarbeidsparter på mange arenaer!

Eivind H. Hermansen
Styreleder

Marianne L. Nielsen
Direktør

1 INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN

Bymuseet i Bergen er et kulturhistorisk og arkeologisk museum med ansvar for drift av ni museer i Bergen kommune; Gamle Bergen Museum, Håkonshallen, Rosenkrantzårnet, Bryggens Museum, Skolemuseet, Lepramuseet St. Jørgens Hospital, Damsgård Hovedgård, Alvøen Hovedbygning og Hordamuseet.

Bymuseet i Bergen arbeider aktivt med å styrke museets posisjon lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi forvalter noen av Bergens mest ikoniske bygninger og kulturminner og har en samling som er viktig på nasjonalt nivå.

1.1 ORGANISERING

Styret

- Eivind H. Hermansen (styreleder) med Anne Brit Reigstad som vara (oppnevnt av Bergen kommune)
- Evy Greve (nestleder) med Magnus Vollset som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Øivind Sørbo Johannessen med Marianne Rieber som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Janicke Runshaug Foss med Siri Skretting Jansen som vara (oppnevnt av Representantskapet)
- Harald Queseth med Ann Kristin Ramstrøm som vara (oppnevnt av Bergen kommune)
- Gina Barstad med Agnes Hoshovde Bernes som vara (oppnevnt av Hordaland fylkeskommune)
- Elin Johannessen-Lyras med Leander Rippe Vetti som vara (valgt av de ansatte)
- Baard Skogrand med Grete Eilertsen som vara (valgt av de ansatte)

Representantskapet

Representantskapet er et rådgivende organ for museet der oppretterne av stiftelsen og andre viktige samarbeidsparter er representert. Representantskapet hadde følgende medlemmer i 2022:

- Gustav Bahun fra Stiftinga Hordamuseet (leder)
- Rune Rosendahl fra Bergen Brannhistoriske Stiftelse (nestleder)
- Janicke Runshaug Foss fra Stiftelsen Bryggens Museum
- Cecilie Fasmer Stang fra Stiftelsen Alvøen Hovedbygning
- Ketil Natvik fra Stiftelsen Gamle Bergen Museum
- Lorentz Irgens fra Stiftelsen St. Jørgens Hospital
- Siri Skretting Jansen fra Universitetet i Bergen
- Diane Alexandra Berbain fra Bergen Kommune

Ledergruppen

- Direktør Marianne L. Nielsen
- Nestleder/Kommersiell leder Astrid M. Strømsnes
- Administrasjonsleder Mette Franck Johnsen / Marius Hausken fra 1.8.2022
- Utstillings- og formidlingsleder Kari Skarprud Pettersen
- Byggetutvikling og -driftsleder Dag Jensen / Øystein Helgesen fra 7.9.2022.
- Bygningsvern og samlingsforvaltningsleder Åse Tveitnes

Bymuseet har siden etableringen i 2005 vært organisert i fagavdelinger på tvers av enkeltmuseene, og vi samler på denne måten kunnskapen og kompetansen Bymuseet besitter i sin helhet for best mulig måloppnåelse på alle områder.

Ansatte og arbeidsmiljø

Bymuseet hadde i gjennomsnitt 58 ansatte i 2022, tilsvarende 51,31 årsverk. Noen kortere engasjement, samt sesongtilsatte museumsverter utgjorde 14,66 årsverk i 2022.

Til sammen 65,97 årsverk. I tillegg til lønnet arbeid ved museet var det stor frivillig innsats. Samarbeidsutvalget har avholdt møter hver måned unntatt juli, november og desember, til sammen 9 møter i løpet av året. I tillegg kommer møter i forbindelse med det lokale lønnsoppgjøret. Det ble avholdt fire ordinære møter i arbeidsmiljøutvalget i 2022. Det ble avholdt tre verneombudsmøter i løpet av året.

Sykefravær og ulykker

Totalt sykefravær i 2022 var på 5,5 % mot 4,7 % i 2021 og 6,5 % i 2020. Langtidssykefraværet i 2022 var 2,4 % mot 3,0 % i 2021, og korttidssykefraværet var 3,1 mot 1,7 % i 2021.

Det foreligger 30 registrerte avvik i 2022, ingen av disse er klassifisert som en ulykke.

Likestilling

Stiftelsen praktiserer likestilling mellom kjønnene i sin ansettelse- og personalpolitikk. Det var i 2022 ansatt 31 kvinner og 26 menn tilsatt i faste stillinger med stillingsandel over 20 % i museet. Den gjennomsnittlige årslønnen for faste ansatte i museet var hhv. kr 577 385 for kvinner og kr 554 297 for menn.

Ledergruppen besto av fire kvinner og to menn.

2 HOVEDTALL

Besøkende

Totalt antall besøkende 2022: 158 257¹, herav:

- 135 912 besøkende som fikk formidling i museets regi
- 107 023 betalende museumsgjester
- 11 404 elever i skole og barnehage

Bygninger og gjenstander i museets samling

- 105 kulturhistoriske bygninger, herav 32 fredete bygninger
- 4 hageanlegg
- 92 470 kulturhistoriske gjenstander
- 88 400 fotografier

3 FINANSIERING OG ØKONOMISK UTVIKLING

3.1 FINANSIERING

Bymuseet finansieres hovedsakelig gjennom tilskudd fra Kulturdepartementet, Vestland fylkeskommune og Bergen kommune, samt egeninntjening fra salg i butikk, billetter og utleie.

Opptjente tilskudd	2022	2021
Driftstilskudd fra Kulturdepartementet	20 515 000	22 315 000
Driftstilskudd fra Bergen Kommune	13 778 181	11 557 023
Driftstilskudd fra Vestland fylkeskommune	8 472 359	8 058 176
Andre offentlige driftstilskudd	2 254 388	434 505
Gaver og gaveforsterkning Kulturdepartementet	292 047	-
Inntektsføring offentlige prosjekttilskudd	12 286 039	30 300 789
Inntektsføring ikke-offentlige prosjekttilskudd	1 140 892	1 095 961
Sum opptjente tilskudd	58 738 906	73 761 454
Egeninntjening		
Salgsinntekter	2 676 485	1 620 613
Billettinntekter	9 750 163	3 317 914
Leieinntekter	9 752 454	7 733 749
Sum Egeninntjening	22 179 102	12 672 276

¹ Inkludert gjester i leide lokaler og gjester ved offisielle arrangement i Håkonshallen med mer.

Til	Om	Beløp søkt	Beløp innvilget
Vestland fylkeskommune	Tilskudd til Ambrosiahuset 2022	62 000	62 000
Kulturdepartementet	Ekstratilskudd til museer i forbindelse med covid-19		810 000
Kulturdepartementet	Driftstilskudd 2023	27 655 000	20 285 000
Vestland fylkeskommune	Driftstilskudd 2023	11 122 000	8 768 892
Bergen kommune	Driftstilskudd 2023	15 628 000	14 187 000
Vestland fylkeskommune	Driftstilskudd 2023	400 000	310 500
Bergen kommune	Leie av magasin for veteranbiler 2023	350 000	316 000
Bergen kommune	Forprosjekt Brannmuseum 2023	762 500	803 000
Bergen kommune	Strømstøtte	1 000 000	1 000 000
Enova	Strømstøtte Statens ordning for næringslivet	520 788	520 788
Vestland fylkeskommune	Tileggslyving driftstilskot 2022		671 600
Vestland fylkeskommune	Regionalt pilegrimsenter Bergen - Driftstilskudd 2022	300 000	300 000
Bergen kommune	Regionalt pilegrimsenter Bergen - Driftstilskudd 2023	400 000	420 000
Bergen kommune	Regionalt Pilegrimsenter Bergen - Driftstilskudd 2022	400 000	410 400
Nasjonalt Pilegrimscenter	Regionalt pilegrimsenter Bergen - Driftstilskudd 2022	1 200 000	465 000
Nasjonalt Pilegrimscenter	Regionalt pilegrimsenter Bergen - Driftstilskudd 2023	1 200 000	475 000
Sum søknader driftstilskudd		61 000 288	49 805 180
Bergen kommune	Leie av magasin for veteranbiler 2022	350 000	307 800
Vestland fylkeskommune	Tilskot ekstramidlar til kulturbygg i Vestland	10 000 000	10 000 000
Sparebanken Vest	Utstilling "Byen og laget" gratis for barn og ungdom under 18	300 000	150 000
Kulturdepartementet	Gaveforsterkning - kr 150 000 fra Fam. Brynildsens legat	37 500	37 500
Kulturdepartementet	Gaveforsterkning - kr 120 000 fra GB Jubileumsfond	30 000	30 000
Lerøy Seafood AS	Byen & Laget - spillsoner	30 000	30 000
Kulturdepartementet	Gaveforsterkning - kr 596 614 Bakerovnen GB	149 154	149 154
Kulturdepartementet	Gaveforsterkning - kr 300 000 fra Stiftelsen UNI	75 000	75 000
Vestland fylkeskommune	Damsgård Hovedgård Istandsetting av marmortrapp og smijernsrekkverk	341 435	210 000
Vestland fylkeskommune	Damsgård Hovedgård -Prosjektering for omlegging av tak	250 000	150 000
Vestland fylkeskommune	St. Jørgen hospital, Omlegging av tak. Maling og utbedring av vegger	880 000	400 000
Bergen kommune	Profesjonelle kunst- og kulturtiltak – Åpne dører	150 000	100 000
Vestland fylkeskommune	Felles brosjyre for nøkkelstader langs Kystpilegrimsleia i Vestland fylke	25 000	20 000
Bergen kommune	Formidling av den gamle hovedbrannstasjonen	69 000	69 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Brostein Torget GB, resterende areal	380 000	372 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Steamer Ugressfjerning GB Brosteinsbelagt område	170 000	170 000
Bergen kommune	Jacob R. Olsens barnehjem. Rehabilitering og utbedring av yttermur.	1 091 840	1 091 840
Bergen kommune	Vedlikehold og utskiftning av gulv på Bryggens Museum	347 689	347 689
Travelldesign/Innovasjon Norge	Omstilling til et norsk kulturbasert reiseliv, samarbeidsprosjekt Travelldesign	600 000	600 000
Gamle Bergen Jubileumsfond	Transporter for Heatweed ugressfjerner	212 890	212 890
Stiftelsen St. Jørgens Hospital	Utvendig maling av anlegget	700 000	400 000
Kulturrådet	St Jørgens Hospital - Klima og grunnforhold	600 000	416 000
Fritt ord	Byen og kunnskapen	500 000	500 000
Bergen kommune	Mulighetsstudie Alvøen Hovedbygning	376 550	295 500
Bergen kommune	Damsgård Hovedgård - restaurering av marmortrapp	230 569	230 569
Stiftelsen UNI	Oppdatering av orienteringsplaner i brannsentraler	413 675	200 000
Sparebanken Vest	Byen og laget 2 runde	140 000	140 000
Sum søknader prosjekttilskudd		18 450 302	16 704 942
Sum alle søknader		79 450 590	66 510 122

3.2 ØKONOMISK UTVIKLING

Sum driftsinntekter i 2022 gikk ned til 80 918 007 fra 86 433 731 i 2021. Sum driftskostnader 2022 ble 81 761 705 mot 84 560 836 i 2021. Det er en økning i varekostnader, avskrivninger og lønnskostnader i 2022, men en større reduksjon i annen driftskostnad som har en sammenheng med prosjektporteføljen for året. Avskrivninger i 2022 er høyere enn i 2021, hovedsakelig knyttet til aktivering av rehabilitering på Bryggens Museum som var avskrevet med halvt år i 2021 mot fullt år i 2022. Resultatet av finansposter er høyere i 2022 enn 2021 med positive 746 417 mot 92 417. Økningen skyldes endret renteavtale i banken, og økt bevissthet rundt plassering av øremerkede prosjektmidler.

Året endte med et resultat i underskudd på 97 281, mot et overskudd på 1 965 313 i 2021.

Egenkapitalen ved årsslutt 2022 er 19 582 115 mot 5 976 444 i 2021.

Likviditetsmessig i 2022 ble den kortsiktige gjelden, korrigert for irrelevante investeringstilskudd, redusert fra 19 643 272 til 18 518 487.

Fordringer ble redusert fra 18 792 532 i 2021 til 10 941 231 i 2022.

Bankinnskudd ble økt med 4 517 460 i 2022.

Mesteparten av likviditeten er bundet til investerings- og prosjekttilskudd, og likviditetsgraden pr. 31.12.2022 er 82%. Dette er betydelig lavere enn 2021 (115%), 2020 (104%) og 2019 (104%).

3.2.1 EGENINNTEKT

Bymuseet har hatt en sterk utvikling i egeninntjening fra 2021, som var et år preget av COVID-19 pandemien i større grad enn 2022. Egeninntjeningen i 2022 utgjorde 27% av omsetningen, mot 15% i 2021. Veksten i egeninntjening tilsvarer mNOK 9,5, og omfatter både billettinntekter, salgsinntekter og leieinntekter. Økningen i billettinntekter og salgsinntekter er relatert til en sterk økning i antall betalende besøkende. Bymuseet hadde 107 023 betalende besøkende i 2022 mot 29 771 i 2021. Besøkstallene for 2022 hadde en sterk utvikling, men var fortsatt lavere enn det som ble registrert før pandemien. I januar og deler av februar var det fortsatt koronarestriksjoner. I forhold til leieinntekter har Bymuseet sett seg nødt til å stenge noen tilbud, som kunne resultert i høyere omsetning. Torvsalen i Gamle Bergen ble stengt for utleie fra høsten av grunnet for høye kostnader tilknyttet oppvarming av lokalet. Auditoriet fikk fra samme periode også begrenset kommersiell verdi grunnet tekniske utfordringer som vil kreve investeringer for å utbedre.

Utleie

Hordamuseet -Tøsdalsløa / uteområdet /kafe hovedbygning

13 utleiedatoer derav til bla. Spikkefestival, rollespill Tidsreiser, treningshelg for Kongshirden 1260. Bedriftsaktiviteter for Oddfjell Drilling, HMS dag for UIB, Arna Sportsfiskalag, DNT Turledere.

Gamle Bergen Museum - Torvsalen

17 utleiedatoer ved Safari Catering

11 annen utleie til møter/eksterne

Bryggens Museum - Auditoriet

25 utleiedatoer derav til bla UiB konferanser, Fjordsteam, Riksantikvaren, Vestland Fylkeskommune, Konferanser via Radisson Blu Royal Hotel.

Alvøen Hovedbygning - Hagen

Sommerkonserter i regi av Stageway. Totalt 1700 besøkende

Håkonshallen

Til sammen 73 utleiearrangementer med 17.442 gjester. Arrangementene er fordelt på middager, lunsjer, mottagelser, seremonier, konserter og foredragsrekke i samarbeid med Bergenhus Kommandantskap.

Butikkutvikling:

Det ble satset og jobbet mye med butikk salg i 2022. Resultatene av en bevisst strategi rundt museumsbutikkene i Bymuseet viser en solid økning i omsetning. Hovedvekten av den økte inntjeningen ligger på Bryggens Museum. Vi fokuserer på at de besøkende også ser på museumsbutikkene som en del av den totale museumsopplevelsen og strategien har gitt resultater. Hver besøkende bruker mer penger enn tidligere antatt, og økningen er størst hos turistene.

Billettinntekter

Det er lagt vekt på differensiering mellom billetter til ordinær inngang og familiearrangementer der prisene skal gjøre det mulig for flest mulig å komme, og noe høyere billettpris for omvisninger, vandring og teatervandring.

Som et hovedtrekk har andelen betalende museumsbesøkende gått opp til 67,6%, mot ca. 58,5% i 2020 og 2021, og mellom 61,8 og 63,3% i de siste tre normalårene 2017-2019.

Reiselivsnæringen

Vi jobbet aktivt ut mot reiselivet for å styrke Bymuseets posisjon som tilrettelegger av kulturbaserte reiselivsopplevelser. Vi la ned mye arbeid i kommunikasjon og oppdatert innhold i plattformene til Visit Bergen. Museet deltok på Norwegian Travel Workshop (NTW) og vi igangsatte arbeidet å planlegge pakketering for turoperatører for å nå gruppeturisme. Her jobbet vi sammen med gruppeturoperatøren Travel Design (TD) fra Bergen.

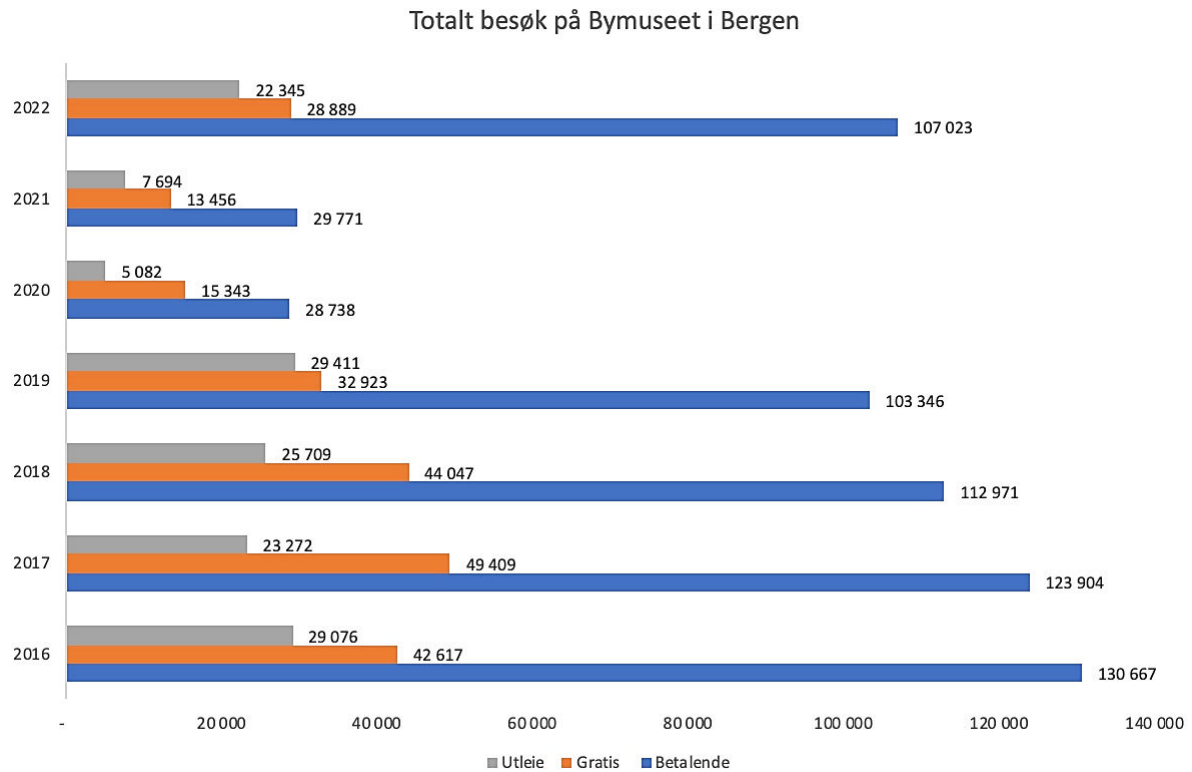
Vi gjennomførte et opplevelses prosjekt i Rosenkrantzårnet og Håkonshallen for toppledelsen i LO, et teatervandringsprosjekt på engelsk for Kongress avdelingen på Visit Bergen (utenlandske turoperatører), og et teatervandringsprosjekt for Norges Musikkorps Forbund.

4 ÅRETS AKTIVITETER – MÅLOPPNÅELSE

4.1 FORMIDLING: FORMIDLING, MANGFOLD OG INKLUDERING

4.1.1 UTVIKLING I TOTALT BESØKSTALL

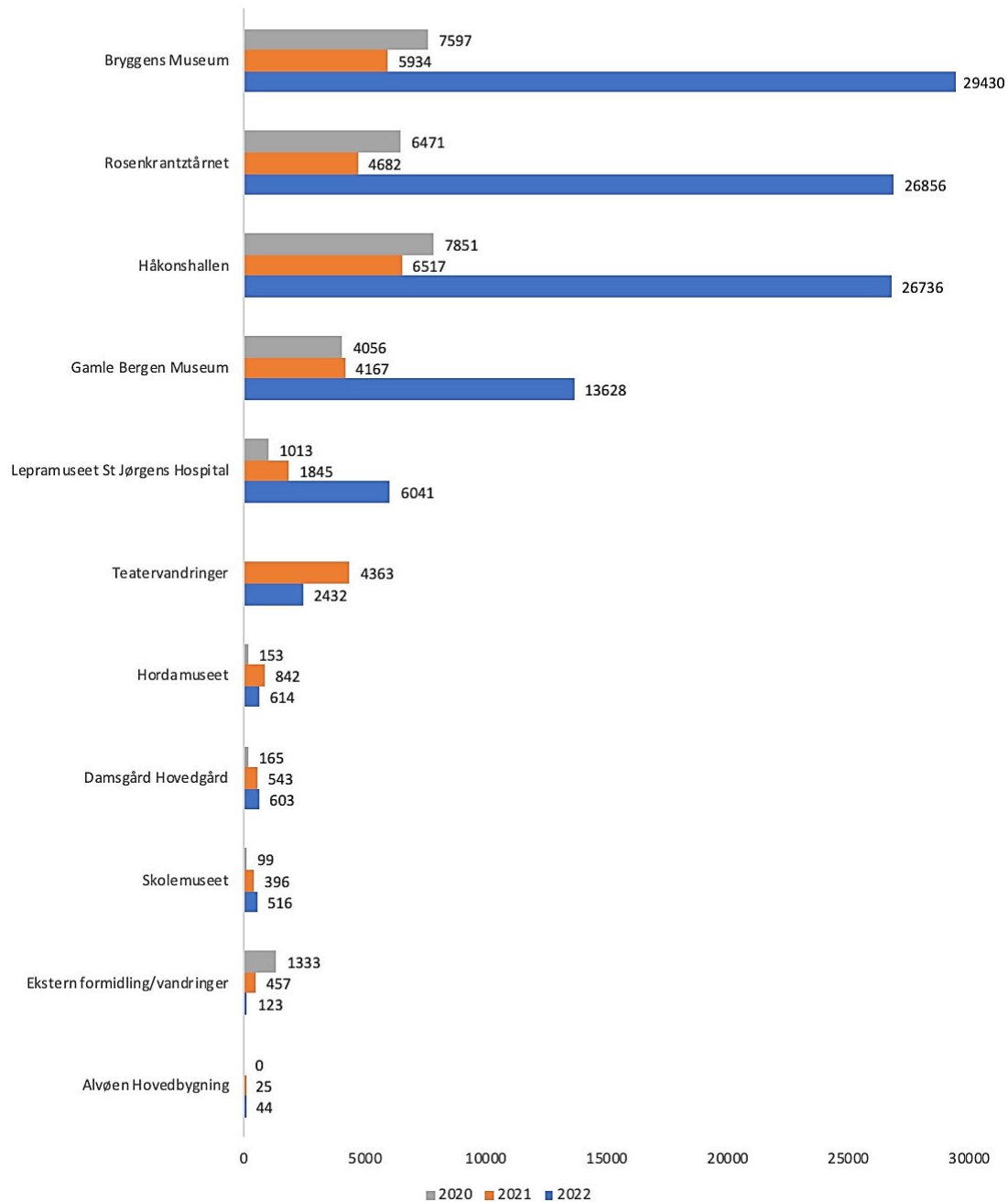

Figur 1 Totalt antall besøk 2016-2022

Åpningstidene har vært noe redusert i forhold til et normalt år. I januar og deler av februar var det fortsatt koronarestriksjoner. Fortsatt smitte, urolige tider med krigen i Ukraina og strammere økonomiske forhold har også ført til noe lavere besøk av turister enn i 2019.

4.1.2 UTVIKLING I BESØKSTALL PER MUSEUM

Antall betalende museumsgjester 2020-2022

Figur 2 Totalt antall besøkende pr. år fordelt på våre museer (N=158257)

4.1.3 NYE PUBLIKUMSTILBUD

Teatervandringer- Bergens historie formidlet gjennom museets kunnskap og teaterets virkemiddel. Vi har videreutviklet konseptet med teatervandringer der skuespillere fra Bymuseet gir innblikk i byens fargerike historie og utvikling. Prosjektet ble støttet av Innovasjon Norge i første fase (2021). I 2022 ble det laget flere nye vandringer med ulike tema innen Bergens historie, der man gjennom levendegjøring av historien gir publikum både underholdning og kunnskap.

Teatervandringsprosjektet ble i rapporteringsåret besøkt av andre museer (fra Oslo, Haugesund, Bergen og Stavanger) som ønsker å hente inspirasjon og lære om hvordan vi har jobbet flerfaglig om prosjektet. I tillegg bruker Høyskolen på Vestlandet Bymuseets teatervandring i sin utdanning av masterstudenter i kunsthøgskolen. Bymuseet vises til som eksempel på hvordan man kan bruke teater som metode i kunnskapsformidling. Teatervandringene er svært populære og har en rekke utsolgte forestillinger. Vi opplever svært høy kundetilfredshet og at vi treffer et til dels nytt publikum som ikke er blant museets kjernepublikum. De som kjøper billetter og deltar på teatervandringer, kjøper ofte billetter til andre forestillinger også.

Byen og Laget - En utstilling om Bergen og Brann

Bymuseet ønsket å vise historien til sportsklubben Brann som ble stiftet i 1908 og ikke minst sette klubben inn i en sammenheng med byens utvikling i moderne tid. For Bymuseet er det viktig å formidle historier som skaper entusiasme og som er relevant for ulike mennesker i dag. Bergen er lidenskap og identitet slik som Sportsklubben Brann er det. Dette ga oss også anledning til å vise at idrett er en viktig del av det moderne kulturbegrepet, vist på et av de mest sentrale kulturhistoriske museene i Bergen, Bryggens Museum. Utstillingen har engasjert publikum som normalt ikke går på museum.

Byen og Laget, Bryggens Museum. Foto: Bymuseet i Bergen

Bymuseets U20 – Team

Bymuseet prosjektansatte i januar 2022 fire ungdommer i alderen 16-19 i forbindelse med utstillingen *Byen og Laget*. Formålet var å nå ut med kommunikasjon av utstillingen til målgruppen unge. Ungdommene hjalp til med planlegging, innholdsproduksjon, markedsføring og aktivisering av utstillingen rettet mot ungdom.

Utstillinger

Alle utstillingene i 2022 ble på ulikt vis tilknyttet temaet «De og Vi», det være seg fotball – som sjelden tas opp i museumssammenheng – eller utenforskap og likestilling. Utstillingen «Byen og laget» fikk noen ukers pause på høsten, da Bergen Assembly inntok Bryggens Museum med samtidskunst inspirert av Bryggens Museums faste utstilling «Under jorden». Da «Byen og laget» ble satt opp igjen fikk kvinnelaget som nå var innlemmet i Brann en større plass. På den måten fikk utstillingen ny relevans og aktualitet.

På Lepramuseet ble det satt søkelys på demensomsorgen med utstillingen «Med minner i horisonten». Utstillingen var et samarbeid mellom Betanien rehabilitering og sykehjem (BRS) og Bymuseet. I de gamle pasientrommene møtte man portretter av enkeltmennesker, personlige gjenstander og små bruddstykker av deres historie. I forbindelse med utstillingen ble det også laget en film som ble nominert til beste kortfilm under Bergen Internasjonale Film Festival. På Damsgård Hovedgård ble kvinnene som har bodd der løftet frem gjennom utstillingen «Sommerens festbord» og i teatervandringen «Alle tiders kaffeselskap»: seks fruer med tilhørighet til Damsgård i tidsrommet 1783 til 1933.

Utstillingsperioder:

- **Bryggens Museum:** *Byen og Laget* - Bergen og sportsklubben Brann
11. feb. –21. aug., pause og så 2. omgang 18. nov. 2022 – 16. april 2023.
- **Damsgård:** *Fruene på Damsgård, hvem var de?* Sommerutstilling i huset.
Videoanimasjonen *Mandala* ved Kate-Elin Madsen i kjelleren.
Juni-september
- **Lepramuseet St. Jørgens Hospital:** *Med minner i horisonten*.
Mai-september, i samarbeid med Betanien sykehjem.
- **Bryggens Museum:** Bergen Assembly, *Mopedisten*
8. sept.– 6. nov.

Program og arrangementer

Ettervirkninger av pandemien har preget 2022, publikum har fått nye vaner og preferanser og man har kontinuerlig forsøkt å tilpasse eksisterende og nye tilbud. De fleste museene har hatt ordinær åpningstid, men på Alvøen Hovedgård og Hordamuseet har det kun vært mulig å besøke ved å melde seg på oppsatte omvisninger eller delta på arrangement.

- **Omvisninger:** Det ble satt opp egne program for vår, sommer og høst/vinter med ulike omvisninger i våre historiske bygg, og i faste og temporære utstillinger. Faste formidlere og museumsverter ved Bymuseet har gjennomført 524 omvisninger fordelt på 17 ulike tema. Til sammen 3 408 deltakere. Av omvisningene har 4 vært spesielt for barn, og en har vært teateromvisning.
- **Vandringer:** Tidligere vandringer ble videreført, i tillegg til at det ble utviklet nye vandringer knyttet til byens nære og fjerne historie. Vandringene ble i stor grad gjennomført av Bymuseets fagpersonale, som har lagt ned et grundig forarbeid med kildesøk og forskning. De 8 tematiske forskjellige byvandringene dekket 155 turer med til sammen 1810 deltakere.
- **Teatervandringer:** Teatervandringene er Bergenshistorie formidlet gjennom museets kunnskap og teaterets virkemidler. Totalt 2489 publikummere, fordelt på 6 ulike forestillinger.
- **Barnas Bymuseum:** Ulike tilbud gjennom året spesielt tilrettelagt for barn og barnefamilier, i form av omvisninger, teatervandringer, rebuser og aktiviteter.
- **Den kulturelle spaserstokken (DKS):** Bymuseet mottok midler fra DKS i 2022. Vi produserte forestillingen *Husmødre i Bergen* som ble vist på 10 sykehjem i Bergen. Gjennom teater, piano og sang fikk publikum et lite innblikk i husmoryrket på 1960 tallet.
- **Mandagsforedrag:** Det ble holdt til sammen 25 foredrag på Bryggens Museum, med til sammen 1312 tilhørere.
- **Fortellinger fra festningen:** Foredragsserien er et samarbeid mellom Bymuseet i Bergen, Sjøforsvarets Musikkorps og Kommandantskapet på Bergenhus. Til sammen 3 foredrag med totalt 360 tilhørere.
- **Holbergsalong:** Det ble gjennomført 6 salonger på Skolemuseet – 2 på våren og 4 på høsten.
- **«Byen og laget» program:** I forbindelse med utstillingen ble det gjennomført en rekke spesialomvisninger for grupper, i tillegg til egne kvelder med kurator til stede. Det ble invitert til 2 kveldsarrangementet – «Kulturbar/sofasamtale» – med inviterte gjester, i tillegg til 6 byvandring med tittelen «Gjennom byen med laget».
- **«Matsikkerhet nå!?»:** Bryggens Museum. Internasjonal konferanse om bærekraft, matsikkerhet, klimaperspektiv og mulige løsninger gjennom mat. Skifte.Land: «(F)jorden»-prosjektet.
- **Hansamarked:** Salgsboder og formidling av middelalder utenfor Bryggens Museum. Samarbeid med Bjørgvin Håndverkslag og Kongshirden 1260.
- **Damsgårdsdagen:** 12. juni. 30-årsjubileum med omvisninger i huset og åpen hage.
- **Damsgård «Tidenes kaffeselskap»:** Til sammen 8 teateromvisninger.
- **Familiedager på Gamle Bergen:** Familiedager med aktiviteter på St. Hans og førjulsdag 27. november. Totalt 1128 barn og voksne deltok.
- **Familiedager og andre arrangementer på Hordamuseet:** *Gøy på landet* 28.08 og førjulsdag 13.11. Til sammen 545 barn og voksne. I tillegg ble det holdt et søndagsarrangement og to kveldsarrangement knyttet til *Ullveka* og *Kulturdagene i Fana* i slutten av oktober.
- **Halloween i Håkonshallen og Rosenkrantzårnet:** Samarbeidsprosjekt med Sjøforsvarets Musikkorps med konsert i Håkonshallen og vandring i Rosenkrantzårnet. Totalt 829 besøkende.

4.1.4 DIGITAL FORMIDLING

Med forsterket IT-kompetanse i 2022 ble det arbeidet videre med digital kommunikasjonsstrategi med følgende hovedpunkter:

- Egen nettside er vårt viktigste verktøy i vår digitale strategi. Denne forbedres kontinuerlig med tanke på å være mobilvennlig, brukervennlig, søkemotoroptimalisert/synlig på nett og selgende.
- Vi har søkelys på å gjøre det lett for brukeren å komme i kontakt og samhandle med Bymuseet. Det er et mål at man i størst mulig grad kan finne direkte svar på sine spørsmål og få mulighet til mer hjelp.
- Synlighet/søkemotoroptimalisering (SEO) på og utenfor egen nettside mot våre viktigste målgrupper. I tillegg til å følge Google sine retningslinjer for å gjøre nettsiden mest mulig synlig på nett jobber vi med Google Bedriftsprofil, TripAdvisor, Facebook og andre kanaler som hjelper oss å bygge synlighet på nett.
- Ved årets slutt ble ca 62% av øktene på vår nettside gjennomført på en mobil enhet, 32% på en datamaskin, og bare 6% på et nettbrett. Dette gjør at vårt fokus på mobilvennlig innhold har blitt enda viktigere.

Digitalt Museum:

Bymuseet publiserer fortløpende registrerte gjenstander på DigitaltMuseum. 12 000 gjenstander og foto er publisert her. Statistikken viser totalt 33 540 treff på Bymuseets samlinger i 2022. Dette er fordelt på 20 677 unike brukere.

Vi har produsert film om flytting av 4 store begravellesvogner fra et svært dårlig lager til et betydelig bedre magasin. Filmen skal brukes til å få mer oppmerksomhet på det kompliserte og ressurskrevende arbeidet med samlingsforvaltning.

Artikkel: <https://digitaltmuseum.no/0211813148346/bymuseets-likvogner>

Digitale installasjoner

I utstillingen «Byen og laget» ble det laget digitalt innhold i form av film og lyd, med blant annet museets egne skuespillere. En lydfil med Arne Scheie ble spilt inn i lydstudio for podkast, og både denne og filmene ble produsert av Møgster filmproduksjon.

3D-skanning

3D-skanning av Bymuseets mange og svært ulike museumsbygg har pågått noen år, og arbeid med tilgjengeliggjøring av interiør og utstillinger som virtuelle besøk er påbegynt for noen av museene. Dette vil ha mange bruksområder og blant annet være et viktig tilbud til dem som ikke fysisk er i stand til å komme inn i historiske bygg som ikke kan tilrettelegges for eksempel rullestol. Teknologien er også tatt i bruk i forbindelse med planlegging av restaureringsprosjekter, dokumentasjon, utstillingsplanlegging, montering og til dokumentasjon av temporære utstillinger, samt planleggingen av et nytt Brannhistoriskmuseum i Bergen.

Digitalisering av bygningsinformasjon

I 2022 utforsket vi hvordan både like og ulike institusjoner løser sine digitale FDV-behov, og var i dialog med flere leverandører av slike tjenester for å vurdere hvilke som passet museets varierte behov best. Det ble utarbeidet et nytt nummereringssystem for bygninger i museet, og denne ble laget på en måte som integrerer eksisterende ansvarsnummer for våre arenaer som brukes innen administrasjonsavdelingen. En intern mappestruktur som følger denne nummereringen ble opprettet for å organisere bygningsinformasjon på en systematisk og forutsigbar, og over 2000 skannede dokumenter og tegninger er blitt ordnet etter dette systemet.

Dialog i sosiale medier:

Det merkes en større og mer hyppig dialog med våre følgere på Facebook og Instagram.

4.1.5 UTVIKLINGSPROSJEKTER

Bymuseet har i perioden arbeidet med følgende utviklingsprosjekter:

Hordamuseet

Utviklingsplan for museet. Hordamuseet har de seinere årene hatt stadig nedgang i besøkstall og dermed svekket økonomisk grunnlag for sin virksomhet. Bymuseet har nå gjennomført en kartlegging av årsakene til dette og utarbeidet mål for videre arbeid.

Gamle Bergen Museum

Sjøområdet i Gamle Bergen har et stort utviklingspotensial. Det ble i 2022 arbeidet videre med strategidokument for utvikling av dette området. Dokumentet beskriver mål og strategier og setter det i sammenheng med øvrig utvikling av Gamle Bergen Museum. Prosjektet mangler finansiering til videre utvikling.

Nytt publikumsbygg i Gamle Bergen: Prosjektet har vært planlagt siden 2014 og det har i 2022 vært arbeidet videre med ytterligere finansiering. Vestland fylkeskommune bidro med MNOK 10 i løpet av året, noe som er svært gledelig. Bergen kommune og Kulturdepartementet avsto vår søknad om ekstrabevilgning. Pga betydelig prisvekst er kostnadsutviklingen til bekymring.

Nytt Brannmuseum

Bymuseet har i flere år jobbet sammen med Bergen kommune om etablering av et nytt Brannmuseum i den Gamle hovedbrannstasjonen. Prosjektet er klart til å igangsettes når Bergen kommune har funnet rom for det i sitt investeringsbudsjett.

Regionalt Pilegrimssenter Bergen (RPS)

RPS Bergen gikk i 2022 over fra prøvedrift til permanent drift. Senteret er administrativt en egen enhet under Bymuseet i Bergens sin paraply. Det er utarbeidet særskilt årsrapport for denne virksomheten.

Gulatinget

Bymuseet mottok i 2022 en konsolideringsforespørsel fra Gulatinget og Vestland fylkeskommune. Det ble signert en intensjonsavtale i juni med henblikk på en mulig gjennomføring av konsolidering i 2024. Det ble gjennomført befarings i Gulen kommune og på Tusenårsstaden Gulatinget og arbeidsprosess er igangsatt.

4.1.6 MANGFOLD OG INKLUDERING

Likestilling og mangfold skal i tråd med museets overordnede strategi vektlegges innen alle deler av museets virksomhet både utadrettet og internt. Museet har ansatte fra 11 ulike nasjonaliteter, god kjønnsfordeling, og vi jobber kontinuerlig med fysiske tilpassing der det er mulig.

I 2022 har vi revidert formidlingsplanen med tydeligere målsettinger og tiltak om å nå nye publikumsgrupper og å utrede og utbedre språklige, fysiske, økonomiske og andre barrierer for besøk. Bymuseets tema-år var «De og vi», med vekt på utenforskap og publikumsutvikling. «Byen og laget» hadde blant annet som mål å nå flere av dem som sjelden eller aldri bruker museene, og en av ungdommene i U-20 hadde ukrainsk bakgrunn. Utstillingen «med minner i horisonten» tok for seg demens og utenforskap, og på Holbergsalong så vi nærmere på fortellingen om «de fremmede» med «Bilder av oss og de andre». Videre ble en gjennom historien ofte glemt og/eller underkommunisert gruppe løftet fram på Damsgård Hovedgård: kvinner.

Andre tiltak i løpet av året har vært informasjonsbrosjyrer på 16 ulike språk som snakkes i Bergen, norskopplæringstilbud, spesialomvisninger og teaterformidling for eldre på sykehjem (Den Kulturelle Spaserstokken)

Mye arbeid de siste årene er lagt ned i forprosjektering universell tilrettelegging i Håkonshallen. Dette prosjektet er dessverre stoppet i påvente av finansiering fra Statsbygg som er byggherre. Vi har i tillegg startet arbeid med digitale alternativer der fysisk tilgjengelighet for alle ikke er mulig (pga. gamle bygg), i form av 3D-vandring i Lepramuseet og Rosenkrantzårnet (lanseres i 2023).

Et av de viktigste mangfoldstiltakene anser vi å være vårt ordinære skoletilbud – her nås potensielt alle barn i en aldersgruppe. Det har videre blitt delt ut gratisbilletter gjennom blant andre Røde Kors, Robin Hood-Huset og Senter for flyktninger. Tilrettelegging for våre egne frivillige er også viktige for å skape arenaer for deltakelse og inkludering. Museet samarbeidet også med Friomsorgen Hordaland om bøtesoning.

Bymuseet har i forbindelse med Teatervandringen *Bergen Brenner* hatt et samarbeidsprosjekt med Bergen Brandkorps Historielag. De frivillige tidligere brannmennene har vært til god hjelp. Både ved å dele av kunnskap og historier rundt 1916 brannen, men og med å bidra med drakt og utstyr, samt praktisk hjelp.

4.1.7 PEDAGOGISKE TILBUD

Tilbudene til skolene er særlig tilrettelagt til de tverrfaglige målene «demokrati og medborgerskap», «bærekraftig utvikling» og «folkehelse og livsmestring».

Etter to år preget av pandemi begynner skolebesøkene å ta seg opp igjen, selv om det er et stykke igjen til man når tallene for 2018 og 2019. Dette skyldes trolig ikke bare lavere etterspørsel, men også at innsparinger og omprioriteringer har gitt redusert kapasitet opp mot skolene.

Hordamuseet har høyest besøk, og omkring halvparten av besøket der skriver seg fra store aktivitetsdager for skolene i Fana og Ytrebygda. Bryggens Museum er godt besøkt, og har bedre tall enn de nærmeste årene før pandemien. Også Håkonshallen og Rosenkrantzårnet har tall som ligger rett under tallene fra før pandemien.

	2018	2019	2020	2021	2022
Alvøen		178		15	0
Bryggens Museum	2117	1633	1578	1600	2316
Damsgård	68	44	5	3	137
Gamle Bergen	1988	1182	399	241	413
Hordamuseet	4249	3678	501	694	2998
Håkonshallen	3199	3147	999	1362	1931
Lepramuseet	3801	4023	1139	498	1375
Rosenkrantzårnet	2525	2062	531	1104	2109
Skolemuseet		200		194	125
Ekstern formidling	767	679		91	0
Teatervandring				25	
Totalt	18714	16826	5152	5827	11404

4.1.8 IMMATRIELL KULTURARV

Flere av våre museer formidler og ivaretar immateriell kulturarv. Skoletjenesten og de store publikumsarrangementene på Hordamuseet vektlegger i stor grad tradisjonshåndverk, mattradisjoner og håndarbeid. Bymuseet har hatt en rekke oppslag på sosiale medier knyttet til formidling av immateriell kulturarv gjennom 2022. Dette gjelder både bygningsvern, håndverk og kompetansen knyttet til driften av den historiske hagen på Damsgård og Bymuseets andre park- og hageanlegg.

For å tilrettelegge for overføring av immateriell kulturarv jobbet Bymuseet aktivt med å knytte til seg frivillige kulturbærere – både foreninger, enkeltpersoner og profesjonelle tradisjonshåndverkere – samtidig som kompetansen hos de ansatte ivaretas. Disse gir museet verdifull hjelp og kompetanse, samtidig som de får tilgang til lokaler og felleskap.

Kunnskapsoverføring til videre generasjoner både blant de frivillige og de ansatte er et viktig mål fremover. I den forbindelse må muligheten for fellesverksteder og bedre lokaler for kurs og møteplasser utredes. Slike møteplasser er avgjørende for at praktisk arbeid kan vises og læres fra generasjon til generasjon.

Immateriell kulturarv er implementert i flere av museets hovedaktiviteter:

- 1) Tilrettelegging for- og kontakt med frivillige kulturbærere – både foreninger og enkeltpersoner, og profesjonelle tradisjonshåndverkere innen tema som husflid, bygningsvern, båtbygging og hagestell.
- 2) Aktivitetsdager for skoleklasser hvor elever får prøve ut ferdigheter i tradisjonshåndverk, husflid, husstell og robåt.
- 3) Teater og formidling med fokus på sanselige opplevelser av historisk tid i kulturhistoriske rom.
- 4) Vedlikehold av de kulturhistoriske byggene og hageanleggene blir utført av museets egne tradisjonsbærere innen bygningsvern og hagehåndverkshistorie.
- 5) Utstillinger: Fiskerbonden og Båthallen ved Hordamuseet, samt basisutstillingen og Ungrom på Bryggens Museum (formidling av og aktiviteter knyttet tradisjonshåndverk, båtbygging og husflid)
- 6) Nettverk: Tradisjonshåndverk og bygningsvern og «Kulturlos – det store vi» v/ «Memoar, norsk organisasjon for munnleg historie».

4.1.9 FRIVILLIGHET

Frivillige bidro med over 4000 arbeidstimer i 2022, noe som tilsvarer over 2 årsverk. Timene er fordelt på faste dugnadsgrupper og arrangementer. Det er et forholdsvis likt antall kvinner og menn, med en liten overvekt av kvinner.

I frivillighetsåret 2022 kunne vi igjen invitere frivillige til å delta på våre små og store arrangementer gjennom året. Spesielt på Gamle Bergen og Hordamuseet er samarbeidet med venneforening og frivillige viktig for god gjennomføring av både større familiedager og mindre arrangementer.

De faste, frivillige gruppene har opprettholdt et høyt aktivitetsnivå. Det er etablert flere temagrupper som «Sypikene» og «Hagegruppe». I 2022 har *Sypikene* blant annet stått for nye scenetepper i Torvsalen og tekstiler til Embetsmannshuset. I Gamle Bergen Museum har venneforeningens hagegruppe vært til stor hjelp for museet og til glede for alle som bruker museumsparken. I urtehagen på Lepramuseet og i Ambrosiahagen på Hordamuseet har det også vært frivillig dugnad som har holdt hagene i gang. Hagene på Damsgård har også hatt glede av god innsats fra frivillig «lukekone».

Fra i fjor har Bymuseet også styrket samarbeidet med eksterne frivillige grupper, spesielt Vestlandske Folkekunstlag, Kulturlos (organisert av Memoar), Amatørkulturrådet i Bergen og Fjordsteam.

Teatervandringen *Bergen Brenner* er et samarbeidsprosjekt med Bergen Brandkorps Historielag

Bymuseet er svært glade for innsatsen de frivillige gjør for museet. De frivillige har blitt invitert på egne omvisninger og aktiviteter gjennom året, dette er med på å styrke samholdet mellom de frivillige og mellom museets ansatte og de frivillige.

4.1.10 MARKEDSKOMMUNIKASJON

Egen nettside og våre mest sentrale sosiale medier-kanaler var også i 2022 avgjørende for museets markedsføring av aktiviteter og tilbud. Vi har fått god rutine på online booking av billetter til ulike typer arrangement, og både service ut til publikum og intern kontroll med forhåndssalg og ressursstyring har blitt forbedret som følge av dette. Erfaringene som vi etter hvert har gjort oss de to siste årene har vært et viktig verktøy for planlegging av kapasitet rundt museets tilbud. I 2022 ble det produsert og postet 695 innlegg på Facebook og Instagram inkludert arrangement mot 418 i 2021. Vi vektlegger tydelig budskap, gode egenproduserte foto og videoer. Vi prioriterer også direkte kommunikasjon med publikum i disse kanalene for både relasjonsbygging med enkeltgjester og ekstra rekkevidde på vårt innhold.

- Facebook bymuseet: 10 894 følgere
- Instagram bymuseetibergen: 3644 følgere
- YouTube: 61 abonnenter og 813 avspillinger. Dette er en kanal som i stor grad har blitt brukt til formidling av Under Jorden på Bryggens Museum.

Vi hadde også en U20 gruppe (ungdomsgruppe under 20 år) som deltok i vår markeds-kommunikasjon med egen innholdsproduksjon, konkurranser og kontakt med gjester på deres alder. Det ble opprettet både egen Instagram og TikTok-konto for barn og unge, og videoen med flest visninger ble sett over 10 000 ganger. Instagramkontoen fikk 118 følgere på få uker.

Ifølge Monitor (NPU) ønsker rundt halvparten av våre gjester (54% av barnefamilier og 43% av godt voksne uten hjemmeboende barn i Bergen og omegn) å få informasjon om kulturarrangement på Facebook. Andre viktige kanaler er egen hjemmeside og annonser i digitale medier.

I tett samarbeid med grafisk designer/illustratør har innholdsprodusent utarbeidet markedsføringsselementer til trykksaker, sosiale medier og nettside, en prosess som er viktig for Bymuseets merkevarebygging i henhold til konsekvent bruk av profil.

Bymuseets nyhetsbrev sendes ut med jevnlig med de viktigste arrangementene fremover sammen med gode tilbud fra vår museumsbutikk. Målet er å drive trafikk inn til nettsiden for å stimulere til konkret besøksbeslutning, billettsalg eller å ta kontakt for mer informasjon. Vi har 628 mottakere på vår nyhetsbrevliste som har aktivt godkjent å motta epost med tilbud fra Bymuseet.

4.2 FORNYING: INNOVASJON, BYGGUTVIKLING OG BÆREKRAFT

4.2.1 BYGGUTVIKLING

I det videre oppsummeres tiltak som vi i det vesentlige har jobbet med i 2022. Det vil selvsagt være noen tiltak som er påbegynt i 2021 og avsluttet i 2022. Noen tiltak vil også være påbegynt i 2022, men ikke ferdigstilt innen utgangen av året.

- Det er forhandlet ny strømvatle med Eneas.
- Det er gjennomført energikartlegging, og planlagt iverksetting av flere energireduserende tiltak i forbindelse med regjeringens strømstøtteordning.
- Det er iverksatt strakstiltak for strømsparing, ved senkning av romtemperaturer 1-2 grader, skjerpet rutiner for slukking av lys, og frakopling av unødig elektrisk utstyr. Strømforbruket i 2022 er redusert med om lag 10%.

Bryggens Museum

- Komplettering av tekniske anlegg
- Innkjøringsproblemer med teknisk anlegg. Ny prøveperiode er ennå ikke avsluttet.
- Oppstart arbeid i kjelleren med etablering av nytt støttemagasin for Bymuseet og UiB, samt sanitæranlegg og garderobe for NIKU. Også tilrettelagt eget funnmottak for NIKU med grovvask og evt. lager for klær og utstyr.
- Det er lagt nytt gulv i deler av 4 etg. (NIKUs kontorer og gang.)
- Oppfølging av forsikringssak, sprukket kontorvindu.
- Vedlikeholdsarbeid gulv, vask av vinduer utvendig og innvendig.
- Montert utvendig stoppekran.

Gamle Bergen

- Sesongforberedelser. Prosjekt «Skinnende Gamle Bergen». Husvask, rydding, vegetasjonsrensk mm.
- Prøvefyring i bakerovn, og oppfølging av utbedring av feil og mangler i bakerovnen. Startet opplæring på bakerovnen, og laget fyringsinstruks.
- Etablert nye forbruksmålere for to leietakere i Gamle Bergen.
- Inngått avtale for skadedyrbegrensning (rotter).
- Utbedret lekkasje av gamle vannrør i grunnen. Graving og oppfølging.
- Oppfølging leieboere. Stoppekran, wc, rotter i hus, møter vedr. belyningsplan barnehagen.
- Gjennomgang av gatelys i Gamle Bergen med kommunen, for skifte av innmat i lyktestolpene.
- Rydde samt forbedre orden og logistikk i verksteder Melteri, Njordsbod og Maskinhus
- Utlysning, kontrahering og oppfølging av arbeid, prosjekt *Tilbakeføring av Brostein Torget*.
- Fjernet noen store trær og beskjæring av en del trær, og rydding av vegetasjon.
- Oppfølging sammen med ALF ved spyling av bymur og byport, samt male byporten.
- Oppfølging Kriminalomsorgen (KiF), Gamle Bergens Venner, frivillige/leietakere, hagegruppen og dugnader.
- Oppfølging arrangementer/ familiedager både før og etter
- Sikre tak fra kollaps og tette tak på *Bergensvaskeriet*.
- Sliping av betong gulv i Maskinhuset
- Fjerning av overflødig masse samt etablere riktig fall og drenering ved bakeriet.
- Tilbakeføring av brostein i bakken søndre bydel
- Brøyting, snørydding og strøing.
- Arrangert den store Løvrake-dagen på høsten der mange fra Bymuseet og hagegruppen deltok.
- Opprusting av Fjellveien. Avgraving og fjerning av masse, vegetasjons- og grøfterensk.
- Nye skilter for å forbedre publikumsflyten og kundetilfredsheten i Gamle Bergen.

Hordamuseet

- Det er utført løpende vedlikehold innvendig og utvendig, samt årskontroller på tekniske installasjoner, alarmer, heiser, ventilasjon m.m.
- Har hatt el-tilsyn - avvik er utbedret og lukket.
- Av vedlikehold som er utført er fasadevask på administrasjonsbygg og flere av bygningene i bygningshistorisk avd.
- Videre er det i sommerhalvåret utført parkarbeider som plenslått, hekk-klipping, skog og krattrydding.
- Jevnlig vedlikehold av grøfter og grusveier.
- Fanasæter har hatt jevnlig tilsyn, området holdes ryddig. Som tidligere år har vi i juni og juli hatt sauer (kommer fra Bontveit) som har beitet ned området rundt stølsavd på Fanafjellet (Fanasæter) (museet har leieavtale med gårdbruker Trond Bergsvåg).
- Det har videre vært utført mindre reparasjonsarbeider på noen av de historiske hus, råteskadet kledning, og glass-skader.

Alvøen Hovedbygning

- Her har det vært linjefeil som medførte rotvelt og rydding samt at vi måtte legge opp en ny boks for internett (søknad til fylket om dispensasjon for plassering på vegg).

Lepramuseet / St. Jørgens Hospital

- Husvask mot gaten.
- Koordinere spyling, vask og sortering av gammel takstein til nordre tak, om lag 30.200 stein.

Sikringsarbeid

Gruppe «Sikkerhet» har i 2022 vært involvert og gjennomført en rekke tiltak som har betydning for sikkerhet for bygg og samlinger i Bymuseet.

- Vi har inngått avtale om årskontroll og service på BB-safer ved 6 lokasjoner i Bymuseet.
- Det er skiftet til nye 4G-sendere ved 6 brannalarmsentraler (addsecure). Dette har betydning for en sikrere varsling av alarmer til blant annet brannvesenet.
- Det er montert nye innbruddsalarmer «Smart-alarmer» ved Restauranten og i Nyhavnsveien 4, 2. og 3. etasje. Dette er trådløse alarmer som kan fjernbetjenes og som også tar bilder i det de utløses. Alarmene er tilknyttet Securitas.
- Uten å spesifisere steder er det også alarmert andre sårbare objekter i Bymuseet.
- Det ble sluttført en oppgradering av brannalarmdetektorer i «Embetsmannen», 2. etasje.
- Arbeidet med å montere utvendige flammedetektorer ved flere av museene ble videreført i 2022. Her fikk vi midler av Kulturrådet. I inneværende år har arbeidet vært ved Damsgård hovedgård og Alvøen hovedbygning. Arbeidet er i sluttfasen.
- Vi har ønsket kontroll/tilsyn av ildsteder og piper i bygg som brukes ved «levende museum». Arbeidet ble påbegynt i 2021 og i 2022 hadde Bergen brannvesen kontroll av Kjøpmannshuset.
- Arbeidet med å lukke avvik på sprinkleranleggene ved Gamle Bergen er påbegynt. Til dette arbeidet har vi mottatt gave fra Stiftelsen UNI.
- EI-avvik. Det er registrert en del avvik ved EL-anleggene i Nyhavnsveien 4 (Barnehjemmet), Alvøen hovedbygning og arbeiderboligen. Arbeidet med å lukke avvikene ble startet, men er ikke sluttført enda. Det samme gjelder for de EL-avvik som ble påvist ved «Hovedmagasinet» i Jordalen.
- Arbeidet med å skifte ut de gamle rørvnene i kirken ved St. Jørgens hospital har vært under utredning og planlegging, men er ikke sluttført. Den praktiske gjennomføringen vil skje i 2023.
- Sikringsplan. Det er viktig at Bergen brannvesen har kjennskap til de ulike museene i Bymuseet. Det er også viktig at vi har en felles «situasjonsforståelse» for plassering av biler og gjennomtenkte angrepssteder ved brann. Vi har derfor tatt initiativ til en gjennomgang av innsatsplaner ved våre museer. I inneværende år har vi vært ved Bryggens museum, Håkonshallen, Rosenkrantzårnet, Lepramuseet og Alvøen hovedbygning. En revidert utgave av «Sikringsplanen» ble fremlagt og presentert for ledelsen ved Bymuseet.
- ROS-analyse. Vi gjennomførte også en ROS-analyse i forbindelse med at Bergen kommune ønsket å etablere et nytt botilbud for bostedsløse i Nyhavnsveien 10. Vi deltok også på en del møter og befaringer med ansatte fra Bergen kommune og politikere. Videre har vi gjennomført den årlige ROS-analyse for alle museer under Bymuseet.
- I Gamle Bergen er «Fjellveien» blitt sikrere å ferdes langs etter fjerning av et betydelig

oppsamlet lag med jord og grus i stien. Dette førte til at det oppsatte gjerdet fikk betydelig lavere høyde over terrenget enn ved opprinnelsen. Forholdet ble påpekt av «Sikkerhet», men gjennomført ved «Drift».

- Vaktordning. Forslag til vaktplan og nye varslingsrutiner er utarbeidet og presentert. Det er tydeliggjort behov for endringer og det forventes betydelige forbedringer i rutiner, samt reduksjon i uønskede hendelser og feilutrykninger ved innføring av ny ordning.
- Vi har søkt og fått tildelt midler fra Stiftelsen UNI til oppgradering av «orienteringsplaner» i brannsentralene ved 5 av museene i Bymuseet.

4.3 FORVALTNING: STYRKING AV FORVALTNING OG UTVIKLING AV SAMFUNNSROLLE

4.3.1 SAMLING

Hovedmål for arbeidet er å få orden på samlingene, og sikre gode bevaringsforhold for alt Bymuseet tar vare på.

Forvaltning

- Det har vært fokus på inneklima i bygninger og magasin, med klimamålinger gjennom de ulike årstidene. Tiltak med avfuktere har gjort positivt utslag på inneklimaet i flere hus.
- Bymuseet gjennomfører mange prosjekter i samarbeid med Bevaringstenestene, og har hvert år minst to leveringer til fellesmagasinet for Vestland fylke. I 2022 ble det gjennomført to leveringer i mai og september med til sammen 270 gjenstander til fellesmagasinet i Salhus. Eksempel på gjenstander som er plassert der er tekstiler og strikkede klær, en skolesekk, gjenstander og bøker etter veverken Ragna Breivik.
- Bymuseet har lånt et varmekammer fra Bevaringstenestene, som ble installert utenfor magasinet på Hordamuseet. Varmebehandling av gjenstander er en effektiv metode for insektsanering. Mange tekstiler har vært gjennom kammeret på veien fra Melteriet i Gamle Bergen til tekstilmagasinet på Hordamuseet.
- Bevaringstenestene har hatt to lysekroner fra Gamle Bergen inne til konservering. Dette er et tidkrevende og kostbart, men nødvendig arbeid, som sikrer noen av våre mest verdifulle gjenstander.
- Arbeid med taket på Alvøen Hovedbygning gjorde at mye av det verdifulle porselenet i anretningen, spisestuen og porselensrommet måtte pakkes ned og sikres.
- Noen bygninger på Gamle Bergen Museum er del av et levende museum om sommeren, og må følges spesielt opp med tanke på at det er stor publikumsaktivitet der.
- Det er blitt gjort omfattende restaureringsarbeid i Embedsmannshuset. Huset har vært prioritert i Bymuseets arbeid de siste årene, og gjennomgått et stort renoveringsprosjekt, med bevaring og rengjøring av det historiske interiøret. Gjenstandene i huset har også blitt gjennomgått og rengjort. Arbeidet er gjennomført av Bymuseets egne ansatte, med god hjelp fra Bevaringstenestene sine konservatorer.

4.3.2 BYGNINGSVERN

Bygningsvernsseksjonens arbeid er å ivareta de kulturhistoriske bygningene i henhold til etablerte standarder: å vedlikeholde og videreutvikle bygningene på en slik måte at kultur-minneverdiene blir sikret inn i fremtiden. Målet er å bringe flere bygninger opp på et regulært vedlikeholdsnivå.

Utført arbeid

Generelt fokus:

- Etablering av rutiner og arbeidsmetodikk
- Kontinuerlig restaurering av vinduer og dører
- Rens og tilsyn av tak, takrenner og nedløp
- Utvendig vedlikehold

Større bygningsmessige tiltak:

Gamle Bergen:

- «Skinnende Gamle Bergen»: fokus på fasader og uteområdet. Et samarbeid på tvers av avdelinger og med medvirkning fra de frivillige.
- Paviljongen: Utvendig vedlikehold med restaurering av dører og fasader.
- Urmakeren: Restaurering av vinduer, ny isolering (boligdel) og kledning på bakfasade og overflatebehandling av yttervegger, dører og vindu.
- Embetsmannen: restaurering av interiør i 2. etg og innredning for bruk av Levende Museum.

Lepramuseet / St Jørgens Hospital:

- Utvendig maling og restaurering av vinduer og dører mot gårds plass.

Damsgård hovedgård:

- Marmortrapp: Finansiering og oppstart av restaurering av marmortrappen.
- Prosjektering av omlegging av tak.

Alvøen hovedbygning:

- Omlegging av taket på hovedbygningen.

Utviklingsprosjekter:

Lepramuseet / St. Jørgens Hospital: Overvåkningsprogram, grunnforhold og inneklime

Første fase er gjennomført. En tverrfaglig prosjekteringsgruppe har definert tiltak som bør gjennomføres for å innhente kunnskap om grunnforhold og inneklime. Kulturrådet har bevilget sikringsmidler for å gjennomføre anbefalte tiltak.

Damsgård hovedgård: Mulighetsstudie/ skisseprosjekt for forpakterboligen

Studien inneholder UU adkomst til gårds plass og forpakterboligen. Det er produsert tegningsgrunnlag og kalkyle for etablering av HC WC, garderobe og fleksible allrom til bruk som prosjektrom, kafe og backstage med innvendig adkomst til salen i 2. etg.

4.3.3 HAGE- OG PARKFORVALTNING

Hage- og parkforvaltning har vært preget av at det var den mest nedbørsrike sommeren på mange år. Den fast ansatte hageforvalteren var også i permisjon det meste av sommeren.

Damsgård Hovedgård

Hovedfokus for hage var hageanlegget på Damsgård med tidsriktig skjøtsel tilnærmet anno 1783. I år var denne hagen gjestehage for fem gamle potetsorter, og leverte en god avling til prosjektet «Frå potetsamling til norsk delikatessepotet» i regi av Norsk genressursenter.

Alvøen Hovedbygning

Den nedbørsrike sommeren førte til ekstra oppmerksomhet på problem med avrenning både i atriums- og i frukthagen. De siste årene har dette problemet tiltatt. Undersøkelser foretatt i 2022 viser at det ikke er tilrettelagt drenering i hagegrunnen.

Gamle Bergen Museum

Reetablering i den engelske parken av den buktende grusgangen og gressplenen mellom Frydenlund og Lysthuset.

4.4 FORSKNING: KUNNSKAPSPRODUKSJON OG SAMARBEID

Forskningsplan for 2022-2025 ble vedtatt. Planen er et forpliktende rammeverk for museets forskningsarbeid, med vekt på museets egenart i tråd med den nye museumsmeldinger.

Bymuseet var i 2022 blant museene som gikk sammen om opprettelsen av *Forskningsinfrastruktur for musea i Vestland*. Bymuseet deltok på skriveseminar i oktober 2022, og fikk før jul godkjent tre prosjekter til kommende seminar. Dette er et samarbeid Bymuseet har god tro på at skal hjelpe til med å få opp publiseringstakten i tiden som kommer.

Vår førstekonservator i middelalderhistorie holder på med revidering av sin doktoravhandling og dette vil munne ut i en monografi og fagfellevurderte artikler de neste årene.

Bymuseets ansatte har i 2022 bidratt i to flotte bokprosjekter: *Opphøyd og oversett. Norske herregårdsmuseer* og *Vitenskap og vitenskapshistorier 1-3*, det nye verket om UiB sin historie.

Kunnskapsproduksjon i utstillingsarbeidet er viktig for Bymuseet. Katalogen til *Under Jorden*, som er under arbeid, vil bli et betydelig kunnskapsbidrag fra vår side. I utstillingen om *Byen og laget* presenterte vi et nytt perspektiv på byens og idrettens historie som ble lagt merke til, og blant annet er blitt presentert på idrettshøgskolen.

2022 har ellers vært preget av arbeid innenfor det store Borgund-kaupang-prosjektet og arbeidet frem mot to store jubileer: Leprasilens oppdagelse (2023) og Landsloven (2024), som begge innebærer store kunnskapsløft og skal munne ut i publiserbar forskning.

4.5 VERDENSARV

Bymuseet i Bergen har sammen med Museums Vest og Stiftelsen Bryggen formidlingsansvar på Verdensarvstedet Bryggen. Formidlingen skjer hovedsakelig gjennom utstillinger på Bryggens Museum og vandringer. Museet er representert i Fagrådet for verdensarvstedet. Det har vært arbeidet med planer for autorisasjon av verdensarvsenter og innhentet informasjon om tilsvarende prosesser andre steder. Bymuseets direktør har vært nestleder for Fagrådet.

4.6 NASJONAL VETERANSKIPSHAVN BERGEN

Nasjonal veteranskipshavn Bergen er under etablering. Bymuseet i Bergen skal inn som en av flere eiere, og sjøområdet i Gamle Bergen er definert som del-havn i den nasjonale veteranskipshavnen. I løpet av året har Bergen kommune jobbet med etablering av eierstruktur- og politisk forankring. Museene har kommet med innspill i prosessen.

5 HANDLINGSROM, STRATEGIER OG LANGSIKTIGE PLANER FOR DE NESTE TRE ÅRENE

De økonomiske rammevilkårene til Bymuseet er under press. Ordinære driftstilskudd fra stat, kommune og fylkeskommune er i en negativ utvikling i forhold til de faste kostnadene. Dette fremkommer svært tydelig i de faktiske og budsjetterte personalkostnadene frem i tid. Allerede i 2023 vil personalkostnadene være høyere enn vedtatte driftstilskudd, og i 2024 forventes det at trenden fortsetter.

Konsekvensen av en slik utvikling er at Bymuseet vil måtte prioritere hardere hvilke prosjekter som kan gjennomføres, ettersom prosjekttilskudd ofte krever en betydelig egenfinansiering.

6 ÅRSREGNSKAP

Stiftelsen Bymuseet i Bergen Resultatregnskap

NOTER	DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	2022	2021
	Salgsinntekt	2 676 485	1 620 613
	Billettinntekter	9 750 163	3 317 914
	Leieinntekter	9 752 454	7 733 749
4, 5	Tilskudd	58 738 906	73 761 455
	Sum driftsinntekter	<u>80 918 007</u>	<u>86 433 731</u>
	Endring beholdn. varer under tilvirkn. og ferdigvarer	48 039	-55 762
	Varekostnad	900 901	575 561
2	Avskrivninger	9 401 531	7 956 150
3, 6	Lønnskostnad	42 773 064	41 072 275
3	Annen driftskostnad	28 638 171	35 012 612
	Sum driftskostnader	<u>81 761 705</u>	<u>84 560 836</u>
	Driftsresultat	<u>-843 698</u>	<u>1 872 896</u>
	FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER		
	Renteinntekt	838 096	156 232
	Annen finansinntekt	5 622	11 399
	Rentekostnad	91 045	71 508
	Annen finanskostnad	6 256	3 706
	Resultat av finansposter	<u>746 417</u>	<u>92 417</u>
7	Årsresultat	<u>-97 281</u>	<u>1 965 313</u>
	OVERFØRINGER		
	Overført fra/til annen egenkapital	97 281	-1 965 313
	Sum overføringer	<u>-97 281</u>	<u>1 965 313</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen
Balanse pr. 31. desember

NOTER	EIENDELER	2022	2021
	Anleggsmidler		
	Immaterielle eiendeler		
2	Utvikling	189 773	254 860
	Sum immaterielle eiendeler	<u>189 773</u>	<u>254 860</u>
	Varige driftsmidler		
	Tomter, bygninger og annen fast eiendom	35 979 100	35 857 268
	Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner o.l.	23 517 935	29 097 808
2	Sum varige driftsmidler	<u>59 497 035</u>	<u>64 955 076</u>
	Finansielle anleggsmidler		
9	Investeringer	1 586 786	1 586 786
	Investeringer i aksjer og andeler	51 000	51 000
	Pensjonsmidler	580 600	0
	Sum finansielle anleggsmidler	<u>2 218 386</u>	<u>1 637 786</u>
	Sum anleggsmidler	<u>61 885 194</u>	<u>66 847 522</u>
	Omløpsmidler		
	Varer	<u>1 524 438</u>	<u>1 566 076</u>
	Fordringer		
	Kundefordringer	345 565	263 128
	Andre kortsiktige fordringer	10 121 290	18 058 557
	Mellomregninger stiftelsen	474 377	470 848
	Sum fordringer	<u>10 941 231</u>	<u>18 792 532</u>
1	Bankinnskudd, kontanter o.l.	<u>43 149 463</u>	<u>38 632 004</u>
	Sum omløpsmidler	<u>55 615 132</u>	<u>58 990 611</u>
	SUM EIENDELER	<u>117 500 327</u>	<u>125 838 133</u>

Stiftelsen Bymuseet i Bergen
Balanse pr. 31. desember

NOTER	EGENKAPITAL OG GJELD	2022	2021
	Egenkapital		
	Innskutt egenkapital		
	Grunnkapital	200 000	200 000
	Sum innskutt egenkapital	<u>200 000</u>	<u>200 000</u>
	Opptjent egenkapital		
	Annen egenkapital	19 382 115	5 776 444
	Sum opptjent egenkapital	<u>19 382 115</u>	<u>5 776 444</u>
7	Sum egenkapital	<u>19 582 115</u>	<u>5 976 444</u>
	Gjeld		
	Avsetning for forpliktelser		
6	Pensjonsforpliktelser	0	14 587 203
10	Investeringstilskudd	65 311 294	79 519 569
	Sum avsetning for forpliktelser	<u>65 311 294</u>	<u>94 106 772</u>
	Annen langsiktig gjeld		
8	Gjeld til kredittinstitusjoner	5 545 609	6 111 645
	Sum annen langsiktig gjeld	<u>5 545 609</u>	<u>6 111 645</u>
	Kortsiktig gjeld		
	Gjeld til kredittinstitusjoner	0	66 647
	Leverandørgjeld	4 997 393	1 781 887
	Skyldige offentlige avgifter	3 130 643	533 596
10	Investeringstilskudd	14 160 164	12 885 538
	Annen kortsiktig gjeld	4 773 109	4 375 603
	Sum kortsiktig gjeld	<u>27 061 309</u>	<u>19 643 272</u>
	Sum gjeld	<u>97 918 211</u>	<u>119 861 690</u>
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	<u>117 500 327</u>	<u>125 838 133</u>

Bergen, 15. februar 2023

Eivind Haldor Hermansen
styrets leder

Evy Greve
nestleder

Harald Queseth
styremedlem

Gina Knutson Barstad
styremedlem

Øivind Sørbø Johannessen
styremedlem

Elin Johannessen-Lyras
styremedlem

Baard Olav Skogrand
styremedlem

Anne Cecilie Brun
styremedlem

Marianne Louise Nielsen
direktør

Stiftelsen Bymuseet i Bergen Kontantstrømoppstilling

	2022	2021
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER:		
Årsresultat før skattekostnad	-97 281	1 985 313
Ordinære avskrivninger	9 401 531	7 956 150
Pensjonskostnad uten kontanteffekt	-1 464 850	-1 916 036
Endring i varer	41 638	-59 501
Endring i kundefordringer	-82 437	-50 289
Endring i leverandørgjeld	3 215 506	-1 471 414
Endring i andre omløpsmidler og andre gjeldsposter	-2 005 358	-19 702 432
Netto kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter	<u>9 008 749</u>	<u>-13 278 189</u>
 KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-3 858 603	-15 994 126
Utbetalinger til investeringer i finansielle anleggsmidler	0	-123 560
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	<u>-3 858 603</u>	<u>-16 117 686</u>
 KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER:		
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-832 683	-832 704
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	<u>-832 683</u>	<u>-832 704</u>
 Netto endring i bankinnskudd, kontanter og lignende		
	4 517 460	-30 228 578
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 1.1.	<u>38 632 004</u>	<u>68 860 582</u>
Beholdning av bankinnskudd, kontanter og lignende pr. 31.12.	<u>43 149 463</u>	<u>38 632 004</u>

